గోదారి తల్లి

దీపావళి వెళ్ళిన ఆరో రోజు ఒక మంచి ముహూర్తంలో బయల్దేరింది పెసంగి రామారావు నావ.

దాంట్లో, రామారావుతోపాటు వాళ్ళావిడ గంగాలమ్మా, పదిహేనూ పద్దెనిమిదేళ్ళ కొడుకులు అంజిగాడూ, ఏసూ, పడికట్టు మీద పడుకున్న ముసలితండ్రి కన్నయ్యా వున్నారు. జంధ్యం, నీలం నిక్కరూ తప్ప ఒంటి మీద ఇంకేం లేని రామారావు గెడేస్తుంటే అంజిగాడు చుక్కాని దగ్గరున్నాడు.

నావ లోపలి కొస్తున్న నీళ్ళని డొక్కుతో తోడి గోదాట్లో పోస్తున్నాడు ఏసు. గమేళాలో ఉన్న మట్టిపొయ్యి వెలిగిస్తున్న గంగాలమ్మ నావగూడు మీద పురికొసతో కట్టేసున్న రెండు పందెం పుంజుల్నీ ఇష్టంగా చూస్తుంది.

ఎదురుగాలి ఎక్కువగా వుంది. మలుగుబాము కన్నా అధ్వాన్నంగా వుంది నావ నడక. వాళ్ళమ్మిచ్చిన సీవండి దాకలో మిగిలిన టీ తాగిన ఏసులో హుషారు పెరిగింది. మధ్యాన్నం కూరలోకి చేపలు పడతాయని విసురుగా వేసేడు వల.

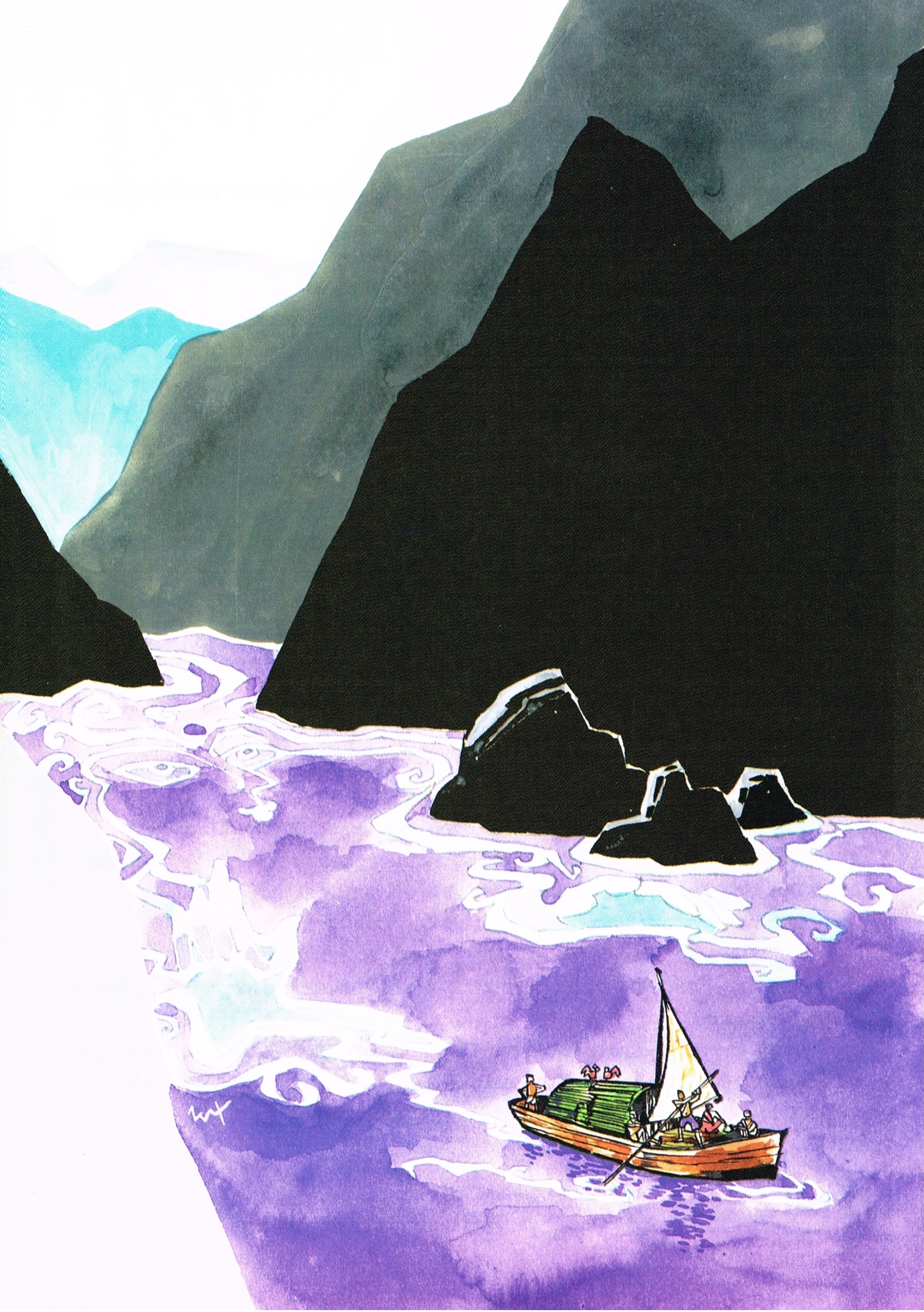

16

చుట్ట అంటించిన కన్నయ్య "నిరుడు కొరుటూరెళ్ళడానికి ఎన్ని రోజులు పట్టిందిరా"అనడిగేడు కొడుకుని.

"ఎనిమిది రోజులు" చెప్పేడు రామారావు.

"ఈ ఏడు ఎన్నాళ్ళు పట్టొచ్చంటావ్?"మళ్ళీ అడిగేడు కన్నయ్య.

"చెప్పలేం," అన్న రామారావు, వూళ్ళో షావుకారు కొండూరు రంగబాబుని బండబూతులు తిట్టేడు.

షావుకారు దగ్గర వచ్చే ఏడాది వడ్డీతో సహా జమ కట్టేలాగ అప్పులు తీసుకుని నావలకి రిపేర్లు గట్టా చేయించుకుని ఈ ఎనిమిది రోజులకి సరిపడా బియ్యం పప్పులూ ఉప్పులూ కిరాణా సామాన్లు కొనుక్కొని పడవకి అయిదారుగురు చప్పున ఒక వంద పడవల జనం బయల్దేరతారు. వాళ్ళు పాపికొండలకి ముందు తగిలే కొరుటూరు, శిరువాక, శివగిరి, టేకూరు లాంటి నది ఒడ్డు గ్రామాలుండే చోట గోదావరి మధ్యలో ఇసక తిప్పల మీద మకాంలు ఉంటారు. ఈ శీతాకాలం, ఎండాకాలం పట్టిన చేపలు అక్కడి వ్యాపారస్తులకమ్మి పొట్ట పోసుకుని మిగిలింది వెనకేసుకుని వర్షాకాలంలో వెనక్కొచ్చి షావుకారుకి కట్టాల్సింది కట్టేస్తారు.

అయితే నిరుడు రాబడి తక్కువయ్యి తక్కువ కట్టేరని ఈ ఏడాది సొమ్ము ఇవ్వను పొమ్మన్నాడా రంగబాబు. 'తండ్రులూ తాతల కాలంనించీ ఈ ఇచ్చిపుచ్చుకోడాల్లో మేమెప్పుడూ ఎగొట్టలేదు బాబియ్యా' అని ఎంత కాళ్ళావేళ్ళా పడ్డా విన్లేదు రంగబాబు. అంతేగాకండా ఇంకో షావుకారయిన యర్రమిల్లి చినభద్రాన్ని ఇవ్వనియ్యకండా జేసేడు.

దీంతో కాస్తోకూస్తో వెనకేసుకున్నోళ్ళు సరే, ఈ పెసంగి రామారావులాంటి బక్కోళ్ళ పరిస్థితి చాలా ఇబ్బందిగా తయారైంది. వెళ్తా వెళ్తా దారిపొడుక్కీ చేపలు పట్టుకుని చీకటి పడేసరికి ఏ రేవు వస్తే ఆ రేవులో వాటిని అమ్ముకుని, వెచ్చాలు తెచ్చుకుని ఆ రాత్రి అక్కడ వండుకు తిని, మర్నాడు బయల్దేరాల్సి వస్తుంది. అందుకే వాళ్ళ బాబు ఈసారి కొరుటూరు వెళ్ళడానికి ఎన్నాళ్ళు పడద్దంటే 'చెప్పలేం' అన్నాడు రామారావు.

ఏసుగాడి వలలో గొరకలూ, గండుమేన్లూ పడ్డాయి. ఇవ్వేళ మంచి డబ్బు అనుకున్న అందర్లోనూ హుషారు పెరిగింది.

ముందుకెళ్తున్న నావ చుక్కానికున్న తెడ్డు విరిగిపోతే ఆత్రేయపురం రేవులో ఆపేసేరు.

"ప్రతి ఏడూ సాయంత్రానికి పేరవరం రేవులో మకాం వేసేవోళ్ళం... ఈ ఏడాది జూడు" అని తిట్టుకుంటా విరిగిన తెడ్డు తండ్రికిస్తే రిపేరు చేయించుకు రావడానికి వూళ్ళో కెళ్ళాడు కన్నయ్య.

అలిసిపోయిన రామారావు అక్కడున్న రాచ ఉసిరి చెట్టు నీడలో పడుకున్నాడు.

పచ్చి పులుసూ గొరకల ఇగురూ వండి మొగుడ్ని లేపింది గంగాలమ్మ.

చేపల్ని వూళ్ళో అమ్మిన ఏసు వంటకి కావల్సిన సామాన్లూ ముసిలోడికి సారా కొనుక్కొచ్చేసరికి సాయంత్రం అయ్యింది.

అక్కడి కొబ్బరితోట యాజమాని రాజుగారు ఎక్కడ్నించొస్తున్నారు, ఇక్కడెందుకాగేరు లాంటి ప్రశ్న లేస్తుంటే అప్పుడే తెడ్డు బాగుచేయించుకొచ్చిన కన్నయ్య "చిత్తవండి..." అంటా వాళ్ళ గురించి చెప్పాడు.

"కోడిపుంజులు భలేగున్నాయి అమ్ముతారేంట్రా?" అడిగేడు రాజుగారు.

17

"అమ్మవండి.... ఎగువ కెళ్ళేకా పండుగలప్పుడు పందాలేసుకుంటావండి" అన్నాడు కన్నయ్య.

"ఈటికేసే మేతేంటో గానీ చాలా బలంగా వున్నాయి."

"ఇయ్యి మా మనవడు అంజిగాడియ్యండి. ఏవేసి పెంచుతాడో ఆ ఎదవ తత్తుకొడుక్కే తెలవాలండి"అన్నాకా కాసేపు అదీ ఇదీ మాటాడి వెళ్ళిపోయేడు రాజుగారు.

రాత్రి వాళ్ళ బాబు కన్నయ్యతో పాటు తాగిన రామారావుకి బాగా ఎక్కింది. షావుకారు రంగబాబు గుర్తొచ్చేసరికి తెగ తిట్టేసేడు. ఆ వాగుడుకి నిషా ఇంకా బాగా ఎక్కేసేసరికి ఏడ్డం మొదలెట్టాడు.

కొడుకుని అలా చూసిన ముసిలోడు ఒళ్ళో పడుకోబెట్టుకుని ఏడుస్తా ఓదార్చడం మొదలెట్టాడు.

అలా తండ్రీకొడుకులు ఒకళ్ళనొకళ్ళు ఓదార్చుకోడం జూసిన కుర్రోళ్ళు, గంగాలమ్మా చాటుకెళ్ళి నవ్వుకుంటున్నారు.

*

తెల్లారింది.

రాత్రి మిగిలిన పొడన్నమే అందరికీ పెట్టింది గంగాలమ్మ. ఏసూ అంజీ ఒడ్డునేసిన గుడారంలో సామాన్లన్నీ నావలో సర్దేసేక బయల్దేరిందది.

రాత్రి బాగా తాగేసి తెగ మాటాడుకున్న ఆ తండ్రీకొడుకులిప్పుడు ఎడమొకం పెడమొకంగా వున్నారు. వాళ్ళని రాత్రుళ్ళలాగ పగలిలాగా చూడ్డం అలవాటైపోయిన గంగాలమ్మ, పిల్లలూ ఏం మాటాడ్డం లేదు.

రామారావు కాస్సేపూ గంగాలమ్మ కాస్సేపూ గెడేస్తుంటే చుక్కాని దగ్గర కూర్చున్నాడు కన్నయ్య.

లంకల్లో ఇటుక బట్టీలూ, అరటి తోటలూ, మొక్కజొన్న తోటలూ, దోసపాదులూ దాటుకుంటా మధ్య మధ్యలో ఆపుతుంటే ఏసూ అంజీ వంతుల వారీగా వలలేస్తూ చేపలు పడ్తా సాయంత్రానికి పేరవరం వచ్చి రాత్రికి అక్కడ మకాం వేసేరు.

మూడోరోజు మద్దూరులంకలో వుండి నాలుగోరోజు దవిళేశ్వరం వచ్చేరు. ఇక ఆనకట్ట దాటాలి. నావని నీళ్ళలోంచి నేలమీదకి తీసుకొచ్చి ఎడ్లబండి మీదకి ఎక్కించి ఆనకట్టకి అవతల పక్కకి వదలాలి. ఆవేళ దాటించాల్సినవి చాలా వుండేసరికి సాయంత్రమైపోయింది. రాత్రికి అక్కడే వుండిపోయి వేటలో దొరికిన ఇలసల్ని బేరేజి మీద మార్కెట్లో అమ్ముకుని మర్నాడు పొద్దుటే బయలుదేరి సాయంత్రానికి ఆరికరేవుల వచ్చేరు. ప్రయాణం చాలా తేలిగ్గా సాగుతుంది. గాలి వాళ్ళకి అనుకూలంగా వీస్తుంది. తెరచాప ఎత్తేరు.

సాయంత్రానికి తాడిపూడిలో ఆగాల్సింది ఏకంగా గూటాల దాటుకుంటా పట్టిసీమ దగ్గర కొచ్చేసేరు.

గోదావరి మధ్యలో ఆ పెద్ద ఇసకతిప్ప మీద గోపీచందనం రంగు వేసున్న వీరభద్రస్వామిగుడి, దాని చుట్టూ సీమచింత చెట్లు. దూరంగా సూర్యాస్తమయం అవుతుంది. వీళ్ళకన్నా ముందే బయల్దేరిన పొన్నామండ మంగరాజు నావ ఇసకతిప్ప అంచున కట్టేసుంది. నీలంరంగు ప్లాస్టిక్ కాయితంతో వేసిన గుడారంలో నెలలు నిండి నెప్పుల్తో గిలగిల్లాడిపోతున్న పెళ్ళాం కామేశ్వరిని పడుకోబెట్టి "పురొడొచ్చేలాగుంది నువ్వు లోపలకెళ్ళు" అని ముసలి తల్లిని పంపిన మంగరాజుకి రామారావు నావ చూసేకా ధైర్యమొచ్చింది.

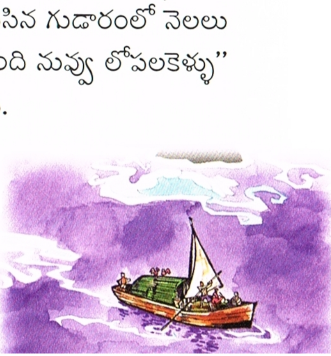

"నెలలు నిండిన మనిషితో ప్రయాణం ఎలా గట్టేవురా?"మంగరాజు మీద విరుచుకుపడ్డాడు రామారావు.

"ఏం జెయ్యమంటావురా మాయ్యా... ఆ రంగబాబుగాడు అప్పివ్వనన్నాకా తిండిగింజలకి చాలా ఇబ్బందయిపోయింది. దాంతో అన్నింటికీ ఆ గండిపోశమ్మ తల్లే వుందనుకుని బయల్దేరిపోయేం... ఏం చేద్దాం మాయ్యా... మనిషిని ఊళ్ళోకి తీసుకెళ్దామా?" రామారావు నడిగేడు మంగరాజు.

"వెళితే పోలవరం వెళ్ళాలిగాని ఈ పట్టిసీమ వూళ్ళో హాస్పిటలేం లేదురా" అన్నాడు కన్నయ్య.

"మరైతే ఏం చేద్దాం?" అన్నాడు మంగరాజు.

"ఏం చెయ్యొద్దు. మీ అత్త గంగాలమ్మకి మంత్రసాని పని బాగావచ్చు. పురుడు తను పోస్తది. నువ్వేం ఇదయిపోకు" అన్నాడు రామారావు.

నెప్పుల బాధతో మెలికలు తిరిగిపోతున్న కామేశ్వరి దగ్గరకెళ్ళి కూర్చుంది గంగాలమ్మ. నావ లోపల దాచిన పెట్రోమాక్స్ లైటు వెలిగించేడు కన్నయ్య.

బాధతో గిజగిజా గింజుకుంటుంది కామేశ్వరి. తెల్లవారుఝామయ్యింది. నావ గూటిమీది కోడిపుంజులు ఒకేసారి కూసాయి. కామేశ్వరికి సుఖప్రసవం అయ్యింది. మగకుర్రోడు పుట్టేడు.

బొడ్డుకోసిన గంగాలమ్మ మంగరాజు తల్లి కాచిన వేడినీళ్లతో చంటిబిడ్డని తుడిచి తల్లి పక్కలో పడుకోబెట్టి మాయ తీసుకెళ్ళి గోదాట్లో పారేసింది. ఇదిలా జరుగుతుండగా కన్నయ్య, రామారావు, అంజిగాడు, ఏసూ వల తీసుకుని వేట పన్లో పడ్డారు.

"పచ్చి బాలింత్రాలు ప్రయాణం మంచిదిగాదు. ఇవ్వేళా రేపూ కూడా ఇక్కడే ఉండిపోదారి" అని గంగాలమ్మ అంటే 'సరే' అన్నాడు మంగరాజు.

వేటలో ఆరు పెద్ద పెద్ద బొచ్చులు పడ్డాయి. అమ్మడానికి వూళ్ళో కెళ్తుంటే వాళ్ళ నాపిన గంగాలమ్మ "ఆటిలో ఒకటిక్కడ పెట్టి తక్కినియ్యి పట్టుకెళ్ళండొరే" అంది.

అలాగే అంటా నావ ఎక్కి బయల్దేరుతుంటే కూనవరం వేపెళ్తున్న లాంచీలో జనం ఆ బొచ్చుల్ని గుత్తకి బేరమాడి కొనేసేరు.

పిల్లలుంచిన బొచ్చుని నిప్పుల్లో కాల్చి ఉడికిన మాంసం సీవండి గిన్నెలోకి తీసి ఉల్లిపాయలూ ఎండి మిరపకాయలూ నూరి ఉప్పు, నిమ్మరసం ఆ చేప మాంసంలో కలిపి మధ్యాన్నం అన్నంలో వేస్తే రోజూ కంటే ఎక్కువ అన్నం తినబుద్దయ్యింది రామారావుకి.

సాయంత్రానికి కొరటాల నారాయణ నావ కూడా వచ్చింది. నలుగురు అన్నదమ్ములు వాళ్ళు. ఎవ్వరికీ పెళ్ళిళ్ళవ్వలేదు. ముగ్గురు వేటకెళ్తే కుంటోడయిన నాలుగోవాడు కృష్ణ వంట చేస్తాడు. నావలోంచి దిగిన నారాయణ మాణిక్యం ప్రసవం గురించి విని "ఏంటోరా ప్రతి ఏడూ కలిసిగట్టుగా బయలుదేరేవోళ్ళం. ఈ ఏడాది జూడు ఆ కొండూరి రంగబాబుగాడి వల్ల ఇలాగ చెట్టుకీ పుట్టకీ అయిపోయేం" అన్నాడు.

ఆకాశమంతా నల్లటి మబ్బుల్తో మూసుకుపోయింది. పెద్ద గాలి దుమారం. అంతా జేరి బాలింత్రాలూ పసిగుడ్డూ వున్న గుడారం చుట్టూ చీరలూ దుప్పట్లూ దడి కట్టడం మొదలెట్టేరు.

19

వర్షం. "కలికాలం గాకపోతే దీపాలమాస ఎళ్ళేకా కూడా వర్షమేంటెహె" తిట్టుకుంటున్నాడు కన్నయ్యి.

దబదబా కురుస్తున్న ఆ వర్షంలో అందరి కంటే బాగా తడిసిపోయింది గంగాలమ్మ.

*

తెల్లవారింది.

గంగాలమ్మకి జ్వరమొచ్చింది. మధ్యాన్నానికి చలీ జ్వరం బాగా పెరిగిపోయాయి. అక్కడున్నోళ్ళ దుప్పట్లూ చీరలూ ఎన్ని కప్పినా ఒణికిపోతానే వుంది. వూళ్ళో ఆరెంపీ రంగసాయి డాక్టరు దగ్గరకెళ్ళి చెపితే బిళ్ళలిచ్చేడు.

రెండుమూడు రోజులు గడిచినియ్యి.

కొరటాల నారాయణ నావ ఎగువకెళ్ళిపోయింది.

రామారావు దగ్గరకొచ్చిన పొన్నమండ మంగరాజు "బాలింత్రాల్ని ఏ సదుపాయంలేని ఈ తిప్ప మీదుంచితే ఏ నిమిషంలో ఏం జరుగుద్దో భయంగా వుందిరా మాయ్యా. ఏడోరోజు దాకా పోలవరంలో మకాం వేస్తాంరా... మీరు కూడా వచ్చెయ్యగూడదూ మా గంగాళమ్మత్తని అక్కడ చూపిద్దారి" అన్నాడు.

"ఇక్కడ వైజ్జిగం మొదలెట్టేంగదా ఇప్పుడు డాక్టర్ని మారిస్తే రోగం తిరగబెడద్దేమోరా" అన్నాడు రామారావు.

"అయితే మేం లాగించేస్తాం" అనేసి వాళ్ళ నావని నీళ్ళలోకి తోసి పోలవరం వేపు పోనిచ్చేడు మంగరాజు.

రామారావూ అంజిగాడూ ఏసూ అందరికన్నా ఎక్కువగా ముసలి కన్నయ్యా రాత్రీ పగలనక కష్టపడి పట్టిన చేపలమ్మి ఆ డబ్బుతో రంగసాయి డాక్టరు ఫీజులిచ్చి మందులు కొంటున్నారు. జ్వరం తగ్గినట్టే తగ్గి మళ్ళా తిరగబెడ్తుంది.

ఇక లాభం లేదని పాత పట్టిసీమ వూళ్ళో రంగసాయి డాక్టరు గారింటికి మోసుకొచ్చేరు గంగాలమ్మని.

లోపల పొట్టుపొయ్యి కూరుకుంటున్న రంగసాయిగారి భార్య గిరిబాల బయటికొచ్చి వాళ్ళని చూసి పాత నులక మంచం తెచ్చి అరుగు మీద వాల్చి "మనిషిని దానిమీద పడుకోబెట్టండి" అంది. వూళ్ళో కుంపటి సంపాదించి వెలిగించిన కన్నయ్య గంగాలమ్మ నులక మంచం కింద పెట్టేడు.

ఒక దశలో "నావల్ల గావటం లేదు ఈ మనిషిని రాజమండ్రి తీసుకుపోండ్రా" అని రంగసాయి డాక్టరనేసరికి రామారావు గుండెలు జారిపోయినియ్యి. 'మా యమ్మకి జబ్బు తగ్గితే నా పందెం పుంజుల్లో ఒకదాన్ని కోస్తాం. నీకు కల్లు పోస్తాం' అని గండిపోశమ్మ తల్లికి దణ్ణవెట్టుకున్నాడు అంజిగాడు.

అమ్మోరు అంజిగాడి మాట వింది. దక్కదనుకున్న గంగాలమ్మ లేచి కూర్చుంది.

డాక్టరు ఇంటరుగు మీంచి వీరభద్రస్వామిగుడి తిప్ప మీద మకాం దగ్గరకి తీసుకొచ్చేసేరు గంగాలమ్మని.

అయిదురోజులు గడిచాయి.

గంగాలమ్మ పత్యం పుచ్చుకున్నాకా పట్టిసీమ నించి నావ బయల్దేరింది.

20

నావ ముందుకెళ్తుంది. గాలిలేక ఒకటే ఉక్కగా వుంది. ప్రవాహం ఆగిపోడంవల్ల నీచు వాసనొస్తుంది నీళ్ళ లోంచి. గోచీ మట్టుకీ పెట్టుకున్న అంజిగాడూ ఏసూ వంతులవారీగా గెడేస్తున్నారు. నావగూటి మీదున్న రెండు కోడిపుంజుల్నీ చూస్తున్న గంగాలమ్మ "నా జబ్బుకోసం మీలో ఒకళ్ళు అమ్మోరికి బలైపోతారా ఇవ్వేళ మట్టి" అంటుంది.

బంగారయ్యపేటా, పోలవరం, పైడిపాకా దాటిన నావ పోచమ్మగండి దగ్గరాగింది. ఒడ్డెక్కితే దారి ఎడాపెడా పాకలున్నాయి. వాటి మధ్యలో సారిక హరిబాబు కిళ్ళీకొట్టూ నాగేశ్వర్రావు కాఫీ హోటలూ బొంగు దుర్గమ్మ అరటిపళ్ళ దుకాణం వున్నాయి. అవి దాటేక పసుపూ ఎరుపూ రంగులేసున్న మహాశక్తి గండిపోశమ్మ తల్లి గుడి. భక్తులు పల్చగా వున్నారావేళ.

ఇంతకాలం తమతో పాటు కల్సున్న ఆ రెండు పందెం పుంజుల్లో ఒకదాని కాలితాడు విప్పుతున్నాడు అంజిగాడు.

"పాపం మనతో పాటు పెరుగుతున్న పుంజుర్రా ఇయ్యా" అంది గంగాలమ్మ.

"ఈటిని పెంచుతున్నది నేనే గదా... ఇయ్యంటే నాకూ ఇష్టమే, అయితే మా యమ్మకంటే గాదు" అంటా పుంజుని తీసుకెళ్ళిపోయేడు.

బీరు సీసాకాయల్లో పోసి అమ్ముతున్న కల్లు కొన్నాడు అంజిగాడు.

పుంజుని కోసి కల్లుపోసి అమ్మోరికి నైవేద్యం పెట్టుకున్నాకా వండిన ఆ మాంసం అందరికీ పెట్టిందిగానీ తను మాత్రం తిన్లేదు గంగాలమ్మ.

అంతా అయ్యేక బయల్దేరిన నావ ఆ రాత్రికి సింగన్నపల్లి రేవులో ఆగింది.

తెల్లరింది. రాత్రి పైన బాగా కురిసినట్టుంది. నీళ్ళ రంగు మారింది. ఎర్రటి వరదనీరు. దాంతోపాటు లుబ్బలుబ్బలుగా కొట్టుకొస్తున్న నురగ. ఈ నురగనే చాలా ఇష్టంగా తింటదట పొలసచేప. అందువల్లే దాని రుచి పెరుగుద్దంట.

సింగన్నపల్లి రేవులోంచి నావ ఇలా కదిలిందో లేదో పదడుగులెళ్ళేలోపే సూదిగావున్న పెద్ద రాయి అట్టడుగున తగిలి బొక్కపడింది. నీళ్ళతో నిండిపోతుంది నావ. అది చూసి మెరికలా లేచిన ముసలి కన్నయ్య "నావని యమార్జంటుగా తిప్పమీదికి లాగండ్రా" అన్నాడు.

చూస్తే అది కత్తిరోడ్డు. గెడ అందడం లేదు. పిల్లలు రామారావూ నానాకష్టాలూ పడతా దాన్ని ఒడ్డుకి జేర్చేరు.

గోచీ బిగించిన కన్నయ్య ఈ ఏడాది అప్పివ్వని ఆ కొండూరి రంగబాబుగాడ్ని మళ్ళీ తిట్టుకుంటా బొక్కపడిన చోట ఉడికించిన కీలులో ముంచిన కొబ్బరిపీచు దూర్చి రెండుమూడు చెక్కముక్కలు చుట్టూరా దిగ్గొడుతుంటే తనకి రాని ఆ పని చేస్తున్న తండ్రి కేసి రెప్పార్పకండా చూస్తున్నాడు రామారావు.

అదంతా ఎండకి ఆరి వాళ్ళు బయల్దేరడానికి ఆవేళంతా పట్టేసింది.

*

21

వాడపల్లి రేవులో చింతకాయలు దొరికినియ్యి. వలలో పడిన పాలెపు జల్లల్తో పులుసెడ్తుంది గంగాలమ్మ. కుతకుతా వుడుకుతున్న పులుసు వాసనకి తెగ రెచ్చిపోయేడు కన్నయ్య. ఆ పులుసంటే ప్రాణం ఆ ముసిలోడికి. కొడుకుని పిల్చి "ఏం పడతావో ఏంటో ఎలాగైనా సరే ఈ వేళ నేను సారా తాగాలి" అంటా కూర్చున్నాడు.

తండ్రి మాటకి భయపడతా ఎత్తుగా వున్న ఆ గట్టెక్కిన రామారావుకి కలిసొచ్చిన అదృష్టంలాగ సారాగాడు ఏకంగా రెండు సీసాల తాటి చిగురు దొరికింది. వాటితో రాత్రి మామూలే, తెగ మాటాడుకుంటా నిషా బాగా ఎక్కేక ఏడ్డం, ఒకళ్ళ ఒళ్ళో ఒకళ్ళు పడుకుని ఏడుస్తా ఓదార్చుకోడం మొదలెట్టేరు.

మర్నాడు పిట్లుకొండా కచ్చులూరు దాటుకుంటా వెళ్తుంటే గట్టుకి ఎడం పక్కనున్న టేకూరు కుడిపక్క తాళ్ళూరుకి మధ్యలో ఉన్న ఇసకతిప్పల మీద పెళ్ళి జరుగుతుంది. కపిలేశ్వరపురం కుర్రోడయిన కొరటాల మరిడయ్య కొడుకు బుజ్జిగాడు టేకూరు గిరిజనుల పిల్లయిన బాగేశ్వరమ్మని ప్రేమిస్తే అంతా కల్సి పెళ్ళి చేస్తున్నారు.

రామారావు నావని ఆపిన మరిడయ్య "ఇవ్వాల్టికిక్కడ ఉండి పోవాలి మీరు. పిల్లల మీద అక్షింతలేసి భోజనాలు చేసి పొద్దున్నే ఎళ్దురుగాని" అన్నాడు.

"మందు పోస్తానంటేనే నావ దిగుతాం" అన్నాడు ముసలి కన్నయ్య.

"నీలాంటోళ్ళు ఇలాగ పెంట జేస్తారనే పదికాయల అమోనియా సారా సంపాయించేనుగానీ ఇక దిగండి" అన్నాడు మరిడయ్య.

పెళ్లి బాగా జరిగింది. దిగువనించొచ్చినోళ్ళు, ఎగువలో వుండే వాళ్ళూ కలగలిపి తాగడం మొదలెట్టేరా రాత్రి.

మరిడయ్యని దగ్గరికి పిల్చిన కన్నయ్య "ఏరా ఈ ఏడాది ఇక్కడ దిగీ దిగడంతోటే కొడుక్కి పెళ్ళి జేసేవు అంత ఆగలేకపోతున్నాడా మీవోడు?" అన్నాడు.

"ఆగలేక పోడం గాదెహె... ఈడి లవ్వుస్టోరీ మూడేళ్ళనించి జరుగుతా వస్తుంది... నిరుడు వానాకాలం మేం మనూరు బయల్దేరుతున్నప్పుడే పిల్ల తాలూకు కొండోళ్ళు వార్నింగేచ్చేరు" అన్నాడు మరిడయ్య.

"వార్నింగేంట్రోయ్" అడుగుతున్న కన్నయ్యకి పెద్ద గుటకే పడింది.

"వచ్చీ ఏడు ఇక్కడ దిగీ దిగుతుండగానే పెళ్ళి చేసెయ్యాలి. లేకపోతే మీ వూరి జనాన్ని ఇక్కడ వేటాడ కుండా దిగువకి తోలేస్తాం అని వార్నింగిచ్చేరు... అందుకే వచ్చీ రాడంతోటే ఈ తంతు" అన్న కొరటాల మరిడియ్య, "ఆ రంగబాబుగాడే గనక ఈ ఏడాది అప్పిచ్చి వుంటే ఇంకా బ్రెహ్మాండంగా చేసుండేవోడ్ని పెళ్లి" అన్నాడు.

సీవండి గ్లాసులోది ఒక్క గుక్కలో మింగేసిన కన్నయ్యకి బాగా ఎక్కింది. "ఏంటోరా జన్మ... పుట్టడం పెరగడం పెళ్ళాడ్డం పిల్లల్ని కనడం ముసలరకం వచ్చేకా చావడం... ఆ దిగువ నించి ఈ ఎగువకి వచ్చేం

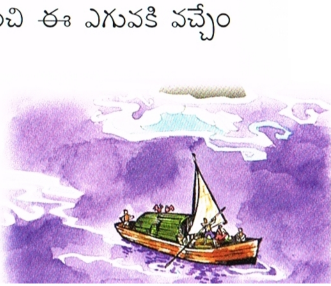

జూడు అలాగే పుట్టి చావడానికెళ్తున్నాం... బతుకంటే ఏంటో తెల్సా మరిడీ... అదో ప్రయాణం రా...” చాలా ఎక్కువ తాగేసిన ముసలి కన్నయ్య అలా ఏదేదో మాటాడతా ఏం తినకుండానే ఆ ఇసుకలో పడిపోయేసరికి మర్నాడు పొద్దుట్నుంచే విరోచనాలు పట్టుకున్నాయి. జిగట విరోచనాలు. ఒకటీ రెండూగాదు ఏకంగా అవుతానే వున్నాయి. దాంతో చాలా నీరసపడిపోయేడు.

ఇక బయల్దేరదాం అనుకుంటే ముసిలోడి పరిస్థితి ఏమాత్రం బాగోలేదు. వాడిపోయిన కన్నయ్య వేలాడబడి పోతున్నాడు.

టేకూరు వూళ్ళోకి తీసుకెళ్దామంటే అక్కడుండే ఆరెంపీ డాక్టరు పూడిపల్లి వెళ్ళేడంట.

“కొండమొదలు వెళితే డాక్టరుంటాడుగానీ బాగా టైము పడద్ది గదా?” అన్నాడు మరిడయ్య కొడుకు బుజ్జి.

“శివగిరిలో గంగారావు డాక్టరుగారున్నాడు గదా, మనిషి నెక్కించి గెడెయ్యి తొరగా” అన్నాడు మరిడయ్య.

నావలో వెల్లకిలా పడుకున్న ముసలి కన్నయ్య గుడ్లు తేలేసేస్తున్నాడు. వాడ్ని చూసిన గంగాలమ్మ తెగ కంగారు పడిపోతుంది. రామారావూ అంజీ ఏసూ వంతులవారీగా వేస్తున్నారు గెడ. వాలుగాలి వాళ్ళకి బాగానే సాయం చేస్తుంది.

చిన్నప్పుడే రామారావుని కన్నతల్లి కాలం చేస్తే పెంచి పెద్ద చేసిన కన్నయ్య, గోదాట్లో చేపల వేట మీద చాలా పట్టున్న కన్నయ్య, ఎలాంటి నావనైనా పడవనైనా బాగు చెయ్యగల కన్నయ్య, వలలు నెయ్యడంలో తనదో ప్రత్యేకమైన బాణీ గల కన్నయ్య ప్రాణాలు శివగిరి చేరే లోపలే పోయాయి. కన్నయ్య కాలం చేశాడు.

ఆ మనిషినే చూస్తా అంతా ఏడుస్తుంటే పైకెళ్తున్న ఇంకో రెండు నావల మీద కర్రి ప్రసాదు కుటుంబంలో జనం దిగేరు.

అంతా కల్సి గోదారిమాత ఒడిలోనే పెసంగి కన్నయ్య కట్టెని దహన పరిచేరు.

*

అలాగ ఎన్నో రోజులు అష్టకష్టాలూ పడి వాళ్ళు చేరాల్సిన పాపికొండల ముందు గోదావరి నడిమధ్యలో వుండే ఇసక తిప్పల మీదకి చేరుకున్నారు. అప్పటికే చాలా కుటుంబాలవాళ్లు దిగిపోయి పాకలేసేసుకున్నారు.

వాళ్ళిలాగ చేరుకున్నారో లేదో ఎడం పక్కనున్న కొరుటూరు రేవు గట్టుమీద అయిదు ఖాళీ లారీలు వరసగా ఆగి వున్నాయి. ముందున్న లారీలోంచి దిగిన షావుకారు కొండూరి రంగబాబు అందరికీ నమస్కారం పెట్టి మాటాడ్డం మొదలెట్టేడు.

ఏడేళ్ళ తర్వాత సడన్‌గా వచ్చినియ్యంట సర్పంచి ఎలక్షన్లు. వూళ్ళో వున్న చాలా పెద్దోళ్ళకి అపోజిట్‌గా పోటీ చేస్తున్నాడంట. "మీరు నా మనుషులని మిమ్మల్నే నమ్ముకుని చేస్తున్నాను. ఇంతకు మునుపు నా వల్ల తప్పులేవన్నా జరిగితే క్షమించండి" అంటా అంతా కరిగిపోయేలాగ చాలాసేపు మాటాడి, "మీరు లేకపోతే నేనెక్కడ జెప్పండి... మీరు ఓట్లెయ్యకపోతే నేను నెగ్గుతానా జెప్పండి... అంతా నావల్ని ఒడ్డున కట్టేసి లారీల్లో ఎక్కండి. మీకోసం సారా పేకెట్లు తెచ్చేను, పలావు పేకెట్లు తెచ్చాను. మనూరెళ్లే లోపల దారి పొడుక్కీ మీకు వైభోగమే... తిరిగొచ్చేటప్పుడు రొక్కం ఎంత కావాలంటే అంత పట్టుకెళ్ళండి" అంటా వీళ్ళకి ముందు ముందు తను చెయ్యబోయే సేవల గురించి ఉపకారాల గురించి చెపుతున్నాడు.

వింటున్న జనం "పోన్లెద్దు షావుకారు పాపం కుర్రోడు తింగరితనంతో తెలీక ఏదో జేసేడు. ఆరోజుల్లో ఈరి తండ్రిగారూ తాతగారూ మనకెంత సాయం చేసేవోరనీ" అంటా ఆ పాతకాలాన్ని గుర్తు చేసుకుంటున్నారు జనం.
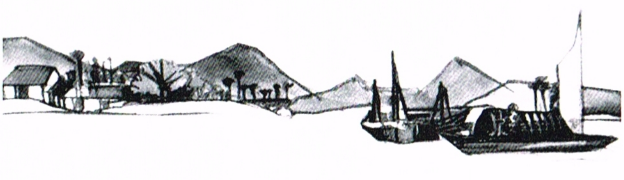
స్వాతి సచిత్రవారపత్రిక